

Stämmobeslut 2005

Område 3

Hållbar utveckling

5

Visionen om ett hållbart samhälle

Hoten mot miljön är globala och därmed gränsöverskridande. För att uppnå en hållbar ekonomisk tillväxt och social utveckling, krävs det en starkare internationell miljöpolitik. Centerpartiet vill att Sverige ska vara ett föregångsland i det arbetet. Därför vill vi stärka den nationella miljöpolitiken, med fokus på en miljödriven hållbar tillväxt och krafttag mot växthuseffekten. Vi vill att Sverige ska erbjuda världens bästa villkor för företag och enskilda personer som tar sitt miljöansvar.

- Stärka det internationella miljöarbetet
- Modern miljöteknik skapar tillväxt
- Det ska vara möjligt att köra bil utan att förstöra miljön
- Det ska vara enkelt att ta ansvar för en bättre miljö

Vi har alla rätt till en värld där vi kan andas ren luft och dricka rent vatten. Idag ser vi allt fler exempel på att utvecklingen går i motsatt riktning. Globalt är de största miljöhoten bristen på dricksvatten och de ökade klimatförändringarna. Vi i västvärlden har låtit våra ekologiska fotavtryck växa till orimliga proportioner och trots kunskap och lösningar vänder inte trenden. Vi fortsätter att basera tillväxten på icke uthållig produktion, växthusgaserna fortsätter att öka i atmosfären och kemikalier sprids i vår livsmiljö utan att vi alltid har kontrollen.

En hållbar utveckling är grunden för all tillväxt och miljöpolitiken får inte särskiljas från andra politikområden. I en miljödriven tillväxt är ekonomiska styrmedel ett kraftfullt komplement till lagstiftning. Flera områden är viktiga, bland annat att driva på omställningen från fossila bränslen till förnyelsebara. Att satsa på miljövänligare alternativ ska premieras och få större genomslag, så att utvecklingen mot ett hållbart samhälle går fortare. En global hållbar tillväxt kan bara åstadkommas genom att kombinera ett framåtsträvande lokalt miljöarbete med ett starkt internationellt miljöarbete. Centerpartiet anser att det behövs en starkare miljöpolitik där EU har en central roll för att skapa lika villkor för en hållbar utveckling.

Global miljö

35 Vi lever i en global miljö och lämnar därmed våra avtryck i miljön över hela jordklotet. När vi handlar en tröja eller en banan kan produktions- och transportvägen vara miljöförstörande och arbetsförhållandena orättvisa. Idag ser vi en ökande brist på rent vatten och en hårdare konkurrens om ändliga resurser som olja, vilket är grunden till många konflikthärdar runt om i världen. Världens oljeberoende ökar samtidigt som oljereserverna minskar. Det medför, förutom en uppenbar säkerhetspolitisk risk, även miljöproblem i och med att idag skyddade naturområden tas i anspråk för oljeutvinning, vilket leder till att grundvatten och ekosystem förstörs.

En säker värld utan krig och konflikter förutsätter att vi använder våra gemensamma resurser på ett hållbart sätt. Det kräver ett starkt internationellt miljöarbete på flera fronter. Vårt miljöarbete här i Sverige ska både bidra till och vara en förebild i det internationella arbetet för en hållbar utveckling. Sverige måste på olika sätt mer offensivt delta i det internationella miljöarbetet. Centerpartiet välkomnar internationella överenskommelser och satsar hårt på miljöarbetet inom EU. En gemensam och tydlig miljöpolitik inom EU är viktigt för att kunna agera kraftfullt på den internationella miljöarenan. Tydliga ställningstaganden genom miljökonventioner och handelsregler mot en hållbar utveckling är nödvändigt för att kunna påverka de stora globala miljöhoten.

För att kunna skapa förutsättningar för en bättre global miljö krävs en satsning på miljöbistånd. Centerpartiet avsätter sammanlagt 2,9 miljarder fram t.o.m 2007 i statens budget på miljöbistånd. För en globalt hållbar utveckling måste jordens resurser fördelas solidariskt mellan dess invånare och grunden ligger i rättvis handel. Lokalproduktion ska inte slås ut av västvärldens exportsubventioner och de varor vi importerar får inte påverka miljön negativt i de länder där de produceras. För att nå effekt måste kunskap och teknik delas och spridas globalt, patent och andra hinder för att få tillgång till bästa möjliga teknik måste vägas in när vi pratar om en hållbar utveckling av u-länder.

60 Klimat

Klimatfrågan är en avgörande framtidsfråga för livet på jorden. Att stoppa utsläppen av växthusgaser är en enorm global utmaning,. Klimatförändringar sker trögt och effekterna av de utsläpp som redan skett har bara till viss del börjat märkas. Även om vi idag helt slutade med fossila bränslen skulle det ta flera hundra år innan klimatsystemet stabiliserat sig. Det är därför av yttersta vikt att en stor förändring sker under de närmaste 50 åren. Med ett förändrat klimat ska vi inte bara räkna med vattenhöjningar och temperatureffekter, med dessa följer även nya spridningsvägar för sjukdomar, förändrade odlingsgränser och brist på färskvatten. De länder och områden som kommer drabbas hårdast av klimatförändringarna är utvecklingsländerna, där många ekosystem redan är hårt an-

70 strängda och där det dessutom finns en stor bräcklighet i de ekonomiska systemen. Det är vårt ansvar att ta klimatfrågan på allvar och agera med alla tillgängliga verktyg för att motverka klimatförändringar. Sverige ska vara ett föredöme i EU:s klimatarbete.

75 Den 16 februari 2005 trädde Kyoto-protokollet i kraft. Även Ryssland står nu som undertecknare av avtalet. EU:s klimatpolitik har nått framgångar, men nu krävs ökade ansträngningar för att förmå USA att ta sin del av ansvaret. EU har utifrån Kyoto-protokollet gjort upp en så kallad bördefördelning som innebär att Sverige har fått rätt att öka sina utsläpp med 4 % medan t.ex. Tyskland ska minska sina med drygt 20 %. EU:s införande av ett handelssystem med utsläppsrätter och direktiv om att biodrivmedel ska stå för den lilla andelen av 5,75% till 2010 är bara små steg. Centerpartiet menar att EU:s medlemsländer kan göra mer för att nå upp till sina åtagande enligt Kyoto-
80 protokollet och på längre sikt minska utsläppen av växthusgaser ännu mer.

Om vi ska lyckas reducera utsläppen av koldioxid måste vi begränsa användningen av fossila bränslen. Vi som enskilda individer har en bra kunskap om klimatförändringen och om att vår livsstil påverkar miljön. Den kunskapen måste omvandlas till handling och leda till att vi ändrar våra beteenden och vanor. Framförallt att är det viktigt att vi minskar förbrukningen av bensin och diesel, till
85 förmån för miljövänliga drivmedel

Centerpartiet vill se en miljöpolitik där Sverige är en förebild, där vi själva övergått till ett fossilfritt samhälle. Riksdagens mål om att Sveriges utsläpp av växthusgaser ska halveras till 2050 måste nås.
90 För att nå dit behöver vi fastställa delmål som pekar ut färdriktningen.

Byt bränsle i tanken

95 Dagens transportsystem är inte miljömässigt hållbart. Trots det går förändringsprocessen långsamt och transportsektorn växer. Ett miljöanpassat transportsystem är nödvändigt för att nå en hållbar utveckling. Centerpartiet driver på för en fossilfri transportsektor. Det behövs en tydlig politisk markering när det gäller oljeberoendet i trafiken. Därför vill vi se en bortre parantes som förbjuder försäljning av nyttillverkade fordon som enbart kan drivas av fossila bränslen efter 2015.

100 Förutom att oljan är en ändlig resurs, finns det även starka säkerhetspolitiska argument för att minska vårt oljeberoende. För oss i Sverige som inte besitter stora oljetillgångar, finns det skäl att börja nyttja våra egna marker för att ta tillvara fotosyntesens enastående förmåga att producera förstklassiga, förnyelsebara bränslen. Vi har lagt fram en rad förslag på åtgärder för att stimulera och för-

verkliga en övergång. Det är viktigt att regler och styrmedel är teknikneutrala för att inte motverka forskning och utveckling av nya drivmedel och tekniker.

105

Det är hög tid att satsa rejält för att få igång en inhemsk produktion av biogas, etanol och rapsmetylester (RME). För att klara det krävs väl avvägda tull- och skattesatser. Dessutom måste EU:s Auto-Oil-direktiv som begränsar inblandningen av etanol i bensin till bara 5 % förändras. Det finns goda förutsättningar för att öka vår egen produktion av bränslen. Outnyttjad kapacitet på svenska åkrar och i skogen kan användas för inhemsk produktion av förnybara bränslen. Samtidigt bidrar detta till att bibehålla det öppna landskapet. För att klara av att öka vår egen produktion behöver vi konkurrenskraftiga produktionsanläggningar. Dessutom behövs en omfattande satsning på forskning kring teknikutveckling av fordon och framställning av olika förnybara bränslen som till exempel vätgas och biogas.

115

Centerpartiet föreslår flera förändringar när det gäller dagens skatteregler för koldioxidskatten och energiskatten: bensin och diesel med låginblandning av rapsmetylester eller andra förnybara bränslen anser vi ska skatteklassas för sig så att skattereglerna inte begränsar graden av inblandning av förnybara bränslen. Idag kommer inte heller den minskade skatten på bensin med etanolinblandning konsumenterna till del. Den förnybara delen ska vara helt skattebefriad. Ett annat förslag är att ge skatterabatt på energiskatten för bensindelen i bränslen som består av blandningar av bensin och förnybart bränsle, ex E85. En sådan rabatt skulle stimulera efterfrågan på dessa drivmedel och dessutom skulle varje konsument som tankar märka av det på priset. Centerpartiet anser att förmånsvärdet ska sättas ned till 60 % för alla bilar som drivs med miljövänliga bränslen såsom el, alkohol och gas. I dag är skattereglerna mer förmånliga för eldrivna tjänstebilar än sådana som drivs med gas och alkohol. Även privatpersoner som köper en miljöbil ska få skatterabatt, 10 000 kr i skattereduktion som återbetalas via skattekontot.

125

Som ett led i att minska koldioxidutsläppen bör även transportsektorn ingå i EU:s nya system för utsläppsrätter. Som systemet ser ut idag skapas varken maximal miljöeffekt eller rättvisa mellan olika branscher och sektorer i samhället. Andra styrmedel som bränslecertifikat är intressanta för att låta marknadskrafterna själva styra över till förnybara bränslen. De satsningar som vi gör på alternativa bränslen skapar inte bara miljönytta utan även tillväxt i Sverige. Centerpartiet anser att det finns många vinster att göra internationellt om Sverige blir världsledande i de nya tekniker som krävs för producerandet, framställandet och användningen av nya biodrivmedel. Vi kan återigen konstatera att miljö och tillväxt går hand i hand. (Motion 129, 324)

135

Vatten

140 Bristen på rent vatten är ett enormt stort globalt miljöhot som växer med stora ekologiska, sociala och ekonomiska konsekvenser. Här är det viktigt med ett ökat nationellt arbete och ett starkare internationellt samarbete.

145 Under vattenytan finns stora hotade naturvärden. Åtgärder som marina skyddsområden, minskad övergödning, minskade fiskekvoter och säkrare sjötransporter, krävs för att skydda livet i havet. Centerpartiet vill se en ökning av antalet marina reservat och/eller andra typer av ekomarint skydd. Det är viktigt att ett sådant arbete genomförs i samverkan med mark- och fiskevattenägare, fiskerinäringen, länsstyrelse, forskning och kommuner.

150 Stora tillflöden av närsalter har resulterat i en ökad övergödning av sjöar och hav. Det har lett till en ökad algproduktion och återkommande blomning av giftiga alger, som i sin tur orsakar problem med syrefattiga och därmed döda bottenar. Problemen är stora och Centerpartiet arbetar för att intensifiera och öka åtgärderna för att minska utsläpp av närsalter.

155 Varje år registrerar den svenska Kustbevakningen hundratals illegala oljeutsläpp, dessa utsläpp sker trots ett väl utvecklat system av internationella regler och ett välfungerande system i svenska hamnar för att omhänderta förorenat vatten. Det är uppenbart att risken för repressalier är för liten. Brotten föregås dessutom ofta av kalkyler där kostnaderna för att bryta mot lagen vägs mot kostnaden för att göra rätt för sig. De straffrättsliga sanktionerna måste skärpas för att i större utsträckning förhindra att miljöbrott till havs begås.

160 Centerpartiet är pådrivande för att skapa ett internationellt samarbete kring Östersjöfrågan och vi vill inrätta en Östersjöregering med kraftfull beslutskompetens och en Östersjödomstol. Vårt ställningstagande för omedelbara kraftfulla åtgärder har nyligen bekräftats av Miljövårdsberedningens experter i deras rapport "Strategi för hav och kust utan övergödning". Rapporten beskriver att tillståndet för Östersjön nu är så kritiskt att ett samarbete med riktade åtgärder är nödvändigt för att 165 över huvudtaget lyckas vända utvecklingen. Centerpartiet välkomnar att Östersjön blir klassat som ett särskilt känsligt havsområde (PSSA) av FN:s sjöfartsorgan IMO, men betonar vikten av reella och snabba åtgärder, det handlar om kemikaliepolitik, transporter, övergödning, marinaskyddsområden och fiske. Att Östersjön blir klassat som särskilt känsligt får inte bara bli en verkninglös etikett. 170

Grönt företagande

Miljötekniken hör till framtiden, inte enbart av hållbarhetsskäl utan även för att det finns en stor tillväxtpotential inom miljöteknikbranschen. OECD uppskattar världsmarknaden för miljöteknik till 175 4 000 miljarder kronor. De anser att miljötekniken är en av de viktigaste framtidsbranscherna med en förväntad tillväxt på 5-20 % per år. Självklart är det inom miljötekniken som Sverige måste återta sina positioner på världsmarknaden. Inom områden som luft, vatten och avfall är Sverige redan idag med i världstoppen, men vi behöver förenkla regelverk och stärka förutsättningarna för företag, om vi åter ska bli världsledande. Innovationer inom till exempel miljövänliga färger gör att svensk 180 byggindustri kan ligga steget före sina europeiska konkurrenter. För detta krävs satsningar på bra forskarmiljöer för miljö- och energiforskning samt att det blir enklare och mer vinstgivande att genomföra miljöinsatser.

Vår vardagliga konsumtion har ofta miljöeffekter långt utöver vad vi är medvetna om. Att kläder vi 185 bär och maten vi äter i många fall har en bitter bismak av miljöförstöring och sociala tragedier är inte acceptabelt. Kemikalier i varor och produkter kan påverka vår hälsa negativt. Förutom den klara kopplingen mellan sjukdomar i luftvägarna och luftföroreningar från trafiken har forskare nyligen påvisat ett klart samband mellan astma och andra luftvägssjukdomar hos barn och exponering av mjukgörare i PVC-plast i deras närmiljö inomhus i golv och tapeter. Tydliga innehållsdeklarationer 190 och miljömärkningar är viktiga verktyg som kan vägleda oss konsumenter i våra val av produkter och tjänster. Miljökrav i offentlig upphandling och ett ansvarsfullt företagande är viktiga drivkrafter för en hållbar konsumtion av varor. Företag som satsar på att ta sitt ansvar för hur deras varor tillverkas här och i andra länder, ofta utvecklingsländer, är vinnare i vårt hållbara samhälle. Centerpartiet anser att det finns tillväxtvinster att göra genom att understödja företag som agerar aktivt och 195 miljöanpassar sin verksamhet. På så sätt skapas en konkurrenssituation som gynnar en hållbar utveckling och skapar förutsättningar för nya innovationer inom miljöområdet. En satsning här kan skapa fler svenska företag som exporterar miljöinnovationer, produkter och tjänster med hög internationell standard.

200 Centerpartiet vill använda en mix av ekonomiska och administrativa/juridiska styrmedel. Bland annat bör miljökostnaderna allt mer ingå i produkter och tjänsters totalkostnad. På så sätt gynnas företag som tar sitt ansvar och satsar på miljön. I Centerpartiets Sverige har dessa företag världens bästa villkor. Miljödriven utveckling ger den tillväxt som Sverige behöver. (Motion 301, 302, 328)

205 **Miljöbalken**

Miljöbalken är ett verktyg för att nå våra 15 nationella miljömål mot en hållbar utveckling. Målen om en giftfri miljö, begränsad klimatpåverkan och mindre övergödning kommer inte att nås till 2020 enligt Miljömålsrådets senaste rapport. Just dessa mål är de största utmaningarna och de största hoten. Dessa mål kräver samlade krafttag såväl på hemmaplan som att verkliga resultat uppnås internationellt.

I det förändringsarbete som genomförs av Miljöbalken har Centerpartiet fått gehör i Miljöbalkskommittén för att tillståndprocessen ska bli snabbare och påbyggnadstillstånd möjliga. Centerpartiet har även fått gehör för att dubbelbestrafningen med såväl miljöstraffavgifter som vite ska tas bort. Vite ska förbehållas de allvarliga miljöbrotten och miljöstraffavgifter skall användas för administrativa överträdelser mot miljöbalken. För sent inkomna miljörapporter eller annan försenad uppgiftslämning till miljömyndigheten vill vi att miljöstraffavgiften ska kallas och betraktas som en förseningsavgift. Straff och sanktioner ska sättas i relation till hur allvarligt miljöbrottet är för att nå en balans mellan kostnaden och miljönyttan.

Som komplement till traditionell ”lagstiftning och tillståndsgivning” krävs kraftfulla och rättvisa ekonomiska styrmedel. Skatteväxling kan också användas för att miljöförstöring ska få ett pris, såsom att växla mellan fordonsskatt och bränsleskatt samt att skattebefria förnyelsebara fordonbränslen.

225 **Kemikaliespridningen**

Kemikaliefrågorna är ett område som måste prioriteras, eftersom kemikalierna fortsätter att öka i samhället utan att riskerna är tillräckligt kända och utan tillräckligt bra kontroll. Centerpartiet anser att utbytes- och försiktighetsprincipen skall vara vägledande såväl i Sveriges som i EU:s kemikaliepolitik. Det måste finnas ett tydligare krav på industrin att bedöma och hantera risker med kemikalier samt ett bättre sanktionssystem om de inte följer reglerna. Även läkemedel, som är till för att hålla oss friska, skadar ekosystemen och i förlängningen även oss själva. Det behövs därför miljöprövningar även av läkemedel.

235 EU:s förslag till ny kemikalielagstiftning, REACH (Registration, Evaluation, Authorization and restriction of CHEMicals), närmar sig nu mållinjen och parlamentet väntas besluta i höst. Processen har starkt försenats och kemikalieindustrins lobbister har lyckats vattna ur det ursprungliga förslaget. Det är orimligt att industrins starka krafter kan få EU:s omfattande kemikaliearbete (REACH)

att degraderas till en konkurrensfråga. Centerpartiet vill ha ett starkt REACH som står på användarnas sida. Vi vill ha ett REACH som sätter försiktighetsprincipen och utbytesprincipen i första rummet och som förbjuder kemikalier som påverkar vår arvs massa, vår fortplantningsförmåga eller ger oss cancer. Vi vill ha ett REACH som förbjuder kemikalier som är svårnedbrytbara och som kan anrikas i naturens näringskedjor. Det REACH vi vill ha ger konsumenter och företagare möjlighet och rätt att veta vilka effekter kemikalien i produkten kan ha. Först då kan vi välja bort kemikalier.

245 **Miljön i staden**

Miljön i staden styrs av många olika faktorer allt från trafikplanering till renhållning. En bra stadsmiljö kräver noggrant genomtänkta planer, program och ett starkt medborgarinflytande. Centerpartiet anser att det är viktigt att barnperspektivet införlivas i arbetet med en bra levnadsmiljö i staden, det kan röra sig om allt från att det ska finnas grönområden för lek till att sätta gränsvärden för skadliga ämnen som kan påverka människors hälsa.

Den stadsnära miljön får en allt större betydelse då städerna växer och avståndet till naturen och gamla kulturmiljöer ökar. Intresset för friluftsliv ställer stora krav på rekreationsområden och allemansrätten. Även grönområden i städer och tätorter är viktiga för såväl den biologiska mångfalden som människors hälsa och välbefinnande. Centerpartiet vill ge möjlighet för statligt skydd åt stadsnära natur och bildande av nya nationalstadsparker.

Trafiken är det största miljöproblemet i större städer, den leder till sjukdomar såsom astma, cancer och hjärtproblem. Dessa hälsoproblem leder till fler dödsfall än vad bilolyckor gör. Det finns gränsvärden för tillåtna halter av luftföroreningar men dessa överskrids systematiskt utan att något görs åt problemen. Vår levnadsmiljö i den växande staden, med ökad trafik, kräver genomtänkt planering och fungerande ekonomiska styrmedel för en bättre miljö. I det arbetet är kollektivtrafiken det centrala navet, till vilket gående och cykel som fullvärdiga färd sätt måste ges utrymme.

Centerpartiet vill ge möjlighet för de kommuner och regioner som så önskar att införa miljöavgifter i trafiken. Avgifternas utformning och hur intäkterna skall användas bestäms av respektive kommun alternativt region. Miljöavgifter är ett marknadsekonomiskt instrument som skulle ge rejält förbättrade livsmiljöer i våra större städer och bör införas där väljarna så önskar. Avgifternas bör differentieras i förhållande till fordonets miljöbelastning.

270 Buller är numera ett allmänt förekommande miljöproblem som drabbar alla människor och djur. Det är få områden ute i vårt land som kan erbjuda tystnad, särskilt i de tätbefolkade delarna av landet.

Buller är ett växande problem och måste ha en självklar plats i kommunernas miljöarbete. (Motion 305, 306)

275

Vår levnadsmiljö påverkas av otroligt många miljöfaktorer, kemikalier i varor, buller, luftföroreningar, nedskräpning, tillgång på rent vatten mm. Miljöarbetet måste stärkas underifrån, där vi alla deltar på olika sätt på olika nivåer i samhället: företagare, privatpersoner, kommuner, politiska organisationer och nationer emellan. En ökad lokal styrning av miljöarbetet skapar positiva förutsättningar för nya innovationer och för tillväxt. Miljöarbetet ska ses som en naturlig del i alla politikområden och ska inte centralstyras i detalj utan ske lokalt, så att människors kreativitet och lust att förbättra och förändra tas till vara. En global hållbar tillväxt kan bara åstadkommas genom att kombinera ett framåtsträvande lokalt miljöarbete med ett starkt internationellt miljöarbete. (Motion 303, 304)

285

Energi

Den globala energiförsörjningen är en av vår tids stora utmaningar. Att säkra den globala energiförsörjningen är viktigt för att åstadkomma utveckling och välbefinnande för alla människor i hela världen. Målsättningen är att miljöpåverkan vid energiproduktion ska vara så liten som möjligt och att alla energikällor ska vara förnybara. Detta gäller för drivmedel, uppvärmning och elproduktion. Centerpartiet vill se en miljö- och energipolitik där vi starkare driver på omställningen mot ett hållbart energisystem. De satsningar som vi gör inom forskning och teknikutveckling, samt på ett positivt företagsklimat som uppmuntrar till nytänkande och satsningar inom miljö- och energiområdet, skapar både tillväxt och miljönytta i Sverige. Centerpartiet strävar efter att:

295

- All energiproduktion ska vara förnyelsebar
- Omställningsarbete tillsammans med industrin
- Minska Sveriges beroende av fossila bränslen
- Öka satsningen på forskning och utveckling inom energiområdet

300

För att nå ett hållbart samhälle måste energianvändningen effektiviseras. Ny teknik och att använda rätt energikälla vid rätt tillfälle innebär stora effektiviseringspotentialer. En effektiv energianvändning innebär en konkurrensfördel och en möjlighet för Sverige att vara förebild.

305

Inom en relativt kort tid står världen inför den gigantiska utmaningen, att minska beroendet av olja. Bortsett från oljans negativa miljöeffekter och påverkan på klimatet, ser vi en situation där vi snart kommer att nå det maximala oljeuttaget globalt. Detta samtidigt som efterfrågan på olja ökar när

ekonomierna i utvecklingsländerna växer. Vi kan därför förutspå kraftigt stigande oljepriser, kanske redan under det närmaste decenniet, med stor påverkan på hela västvärldens ekonomi. Ökade priser leder till ändrade beteendemönster, vilket skapar en marknad för ny teknik och ett behov av alternativa bränslen. Centerpartiet vill se ett Sverige som är världsledande inom den nya tekniken och som tar tillvara vår kapacitet att producera biobränslen.

Förnybar energi

Ett led i en ny energipolitik måste självklart vara att stödja enskilda och företag som tar sitt miljöansvar, genom att skapa tydliga incitament både för energibesparande åtgärder och för en övergång mot förnyelsebar energi. Det är viktigt att miljö- och energibeskattningsutformning utformas så att det lönar sig att ta miljöansvar. Storskalig energiproduktion behöver kompletteras med en mångfald av småskaliga energiformer så som värmepumpar, pelletsbrännare, solpaneler mm. Centerpartiet vill därför underlätta för småskalig- och förnybar energiproduktion. Satsningar på klimatinvesteringsprogrammen (KLIMP) har varit lyckade och Centerpartiet är därför positivt till att fortsätta att stimulera viktiga klimatåtgärder genom programmet. (Motion 310, 311, 318)

Klimatförändringarna är här och det är vårt gemensamma ansvar att vända utvecklingen genom att minska fossilbränsleanvändningen. Globalt är det mest sannolika substitutet för olja på kort sikt kol, med än värre miljöeffekter. Svensk energipolitik måste inriktas på att kunna bidra till att skapa lösningar som kan minska det globala beroendet av fossila bränslen. Den europeiska, och förhoppningsvis på sikt även den globala, handeln med utsläppsrätter är ett utmärkt sätt att prissätta koldioxidutsläpp och driva på teknikutvecklingen. Här ser vi en förstärkning, genom att även inkludera transportsektorn.

Det är viktigt att bejaka konkurrenskraften inom svensk energiproduktion varför även en ökad grad av harmonisering av miljö- och energibeskattningen inom EU ska eftersträvas. Miljö och energibeskattningsutformning ska utformas så att det lönar sig för företagen att prioritera miljövänliga energiformer. Det finns idag även möjlighet för svenska energiintensiva företag att ingå avtal med staten om program för energieffektivisering.

En central del i den energiuppbyggnaden som vi deltagit i är införandet av elcertifikat. Elcertifikatssystemet har visat sig vara ett framgångsrikt sätt att gynna förnybar energiproduktion, så som vindkraft, småskalig vattenkraft, biobränsleeldade anläggningar, biogas, solenergi, vågenergi och geotermisk energi. Det är ett statsfinansiellt oberoende system som ger stöd till miljövänlig produktion. Systemet bör vidareutvecklas för att ytterligare öka inslaget av förnybar elproduktion. För att under-

lätta de stora investeringar i den förnybara elproduktionen som krävs är det viktigt att elcertifikatsystemet får en ökad långsiktighet och permanentas. Med detta system kommer successivt både fossila energisystem och kärnkraften att kunna fasas ut. (Motion 309, 312)

Fjärrvärme och kraftvärme

Fjärrvärme och kraftvärme som drivs av bibränslen är en miljömässigt mycket fördelaktig värmekälla som bör gynnas. Centerpartiet arbetar för att skapa långsiktiga spelregler för kraftvärme, ett steg är att förbjuda direktverkande elvärme vid nybyggnation och omfattande ombyggnation. Sveriges kapacitet att producera inhemska bibränslen både till förbränning och för framställning av drivmedel måste tas tillvara. I en hållbar utveckling av energisektorn utgör skogen och jordbruket som källa för bibränslen en alltmer betydande roll.

Betydelsen av återvinning av material så som plast, papper och metall, är ytterst viktig i arbetet med att hushålla med våra gemensamma naturresurser. Eftersom sopförbränningen ökar i landet, sedan den så kallade deponiskatten infördes, anser vi att det behövs tydligare styrmedel för att minska sopförbränningen av osorterat avfall, som leder till en mängd utsläpp skadliga för människor, djur och natur. Centerpartiet har därför föreslagit en särskild skatt för förbränning av osorterat avfall, i likhet med deponiskatten som finns. (Motion 322, 323)

Fossilgas

Eldning av fossilgas i fjärrvärmeanläggningar är inte långsiktigt hållbart, men kan ändå komma att användas. Detta förutsätter dock att den används på ett sätt som leder till bättre utnyttjande av de samlade energiresurserna och minskad belastning på miljö och klimat. Därför bör fossilgasen företrädesvis utnyttjas för kombinerad el- och fjärrvärmeproduktion i kraftvärmeverk, för att ersätta olja och kol. Fossilgasen får inte förhindra den kraftfulla utvecklingen av bibränslen som nu sker. Nuvarande gasnät bör utnyttjas i utbyggnaden av biogas, men vi motsätter oss nya storskaliga utbyggnader av gasnätet. (Motion 308, 314, 325)

Vindkraft

Centerpartiet har kontinuerligt påtalat behovet av ett kvantitativt mål för vindkraftsutbyggnaden, liksom krav på regelförenklingar och avskaffande av orimliga skatter som drabbar vindkraftsproducenterna, och därmed hela näringen. Vi anser till exempel att regelsystemet ska underlätta för vindkraftsproducenter att koppla upp sig mot näten. Små elproducenter bör ha en kostnad som är proportionerlig till deras storlek, på så vis uppmuntras småskalig elproduktion.

Sol energi

380 En enorm mängd solenergi strålas in till jordytan varje år, även i de norra delarna av världen. Solju-
set som når Sverige är ca 400 000 TWh per år. Vilket kan jämföras med vår årliga energikonsum-
tion ca 400 TWh. Det är uppenbart att solenergin har en enorm potential att lösa framtidens energi-
försörjning om tekniken utvecklas. Det behövs därför ökade forskningsinsatser inom området.

Kärnkraft

385 Kärnkraften beskrivs ofta som en ren energikälla, utan klimatpåverkan. Sanningen är att utanbryt-
ningen kräver olja, liksom driften av kärnkraftverken. Uran är dessutom en ändlig resurs som vid
brytning ger både miljö- och hälsorisker. Dessutom är kärnavfallet är radioaktivt i tiotusentals år
och därmed följer ett ständigt förvaringsproblem. Kärnkraften ska därför inte betraktas som ett
långsiktigt hållbart alternativ.

390 Genom förbudet mot att bygga ny kärnkraft i Sverige kan avvecklingen av svensk kärnkraft sägas
vara inledd. Eftersom dagens reaktorer börjar åldras måste vi börja planera för hur den el som idag
produceras i kärnkraftverk ska produceras i framtiden. Omställningen av energisystemet kommer att
ta lång tid. För att vi inte ska komma i akuta lägen måste alternativ produktion planeras och byggas
395 nu. För att möjliggöra en omställning måste ägarna få långsiktiga och tydliga villkor för investering
i och utveckling av alternativa energikällor. Här åvilar ett särskilt ansvar för statligt ägda bolag.

Utifrån detta tog Centerpartiet i början av 2000-talet initiativ till att utreda förutsättningarna för en
avveckling av svensk kärnkraft enligt den tyska modellen, det vill säga avveckling genom en över-
400 enskommelse mellan industri och stat. Där en förhandlingslösning skulle göra det möjligt för indu-
strin att ställa om sin energiproduktion och arbeta långsiktigt.

Tyvärr nådde inte förhandlingarna ända fram. I samband med att förhandlingarna med kraftindu-
strin avbröts under hösten 2004 träffade Centerpartiet en energipolitisk överenskommelse med So-
405 cialdemokraterna och Vänsterpartiet, som bland annat innebar en stängning av Barsebäck 2. Förut-
sättningen för detta var, enligt 1997 års energipolitiska riksdagsbeslut, att bortfallet av elproduktion
kan kompenseras genom tillförsel av ny elproduktion och minskad användning av el. Mot bakgrund
av de åtgärder som vidtogs av Svenska kraftnät inom ramen för effektbalansmodellen och det inten-
sifierade klimatsamarbetet inom EU blev det möjligt att stänga Barsebäck 2 våren 2005.

410 För att avvecklingen av kärnkraften skall kunna ske till lägsta möjliga samhällsekonomiska kostnad
och med minsta möjliga risk för störningar i elförsörjningen, krävs en tydlig strategi för den fortsat-

ta driften och successiva avvecklingen. Det är viktigt att en energipolitisk överenskommelse har ett brett stöd och löper över mycket lång tid för att erbjuda långsiktiga spelregler. Centerpartiet har för avsikt att fullfölja vår energipolitiska överenskommelse, med målet att all energiproduktion på sikt ska vara hållbar. (Motion 313, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 324)

Fusionskraft

Fusionskraften är en av de energikällor som har stor potential. Det är idag en teknik som ännu inte nått stora framgångar utanför forskningslaboratoriet, men som erbjuder de största möjligheterna på sikt. Energiproduktion ur fusionskraft är i sig miljövänlig. Det finns dock även vissa avfallsproblem kopplat till fusionskraft, då inneslutningen av metall och torium, blir radioaktiv. Till skillnad från kärnkraftsavfall är dock inte berggrundsförvaring nödvändig eftersom avfallet från fusionskraft blir ofarligt efter ett par decennier, att jämföra med kärnkraftsavfallets tusentals år.

Sverige deltar idag i europeisk fusionsforskning (t.ex. genom att stöda The Joint European Torus, ett forskningsprogram i regi av The European Fusion Development Agreement), en forskning som också Centerpartiet stöder. (Motion 319)

Inriktningen på energipolitiken

Den svenska energipolitiken behöver tydliga och långsiktiga mål, som kan garantera långvarigt utvecklingsarbete och därmed skapa stabilare förutsättningar för investeringar i utveckling och produktion. Det är av stor vikt att det satsas medel på fortsatta forsknings- och utvecklingsinsatser som bidrar till förverkligandet av vår vision om ett framtida energisystem baserat helt på uthålliga energikällor. Det är viktigt att de resurser som avsätts till sådana insatser får en starkare fokusering, där de i första hand inriktas på att stödja omställningen av energisystemet och den fortsatta utvecklingen av energimarknaderna. Tyvärr har regeringen valt att halvera forskningsresurserna för förnybar energi. Centerpartiet vill se en utveckling i motsatt riktning med offensivare satsningar på förnybar energi.

Avgörande för möjligheterna att få fram ny teknik är att det sker en konstruktiv samverkan mellan staten, industrin och forskarvärlden. Den samlade energisektorn bör ha ett starkt egenintresse i att få fram den teknik som krävs för den nödvändiga omställningen av energisystemet. Kraftindustrin bör därför ta ett större ansvar för de nödvändiga insatserna inom sektorn.

En successiv omställning av energisystemet kräver satsning på forskning, utveckling och pilotanläggningar. För att minska den tid som behövs för att uppnå det långsiktigt hållbara energisystemet,

måste forskningen drivas med tydliga och långsiktiga mål, i nära samverkan med industrin och med andra länder, samt den internationella forskarvärlden.

450 Mot denna bakgrund vill Centerpartiet ge stabila spelregler och långvariga förutsättningar byggd på följande inriktning:

- Hållbar och uthållig energiproduktion.
- Tydliga incitament för effektivisering.
- 455 • En överenskommelse med kraftindustrin om framtidens energipolitik och vilka åtgärder respektive part förbinder sig till.
- Satsning på forskning av nya energisystem.
- Stabila spelregler för kompletterande energikällor.
- Utfasning av kärnkraften i en balanserad takt, med målet att alla energikällor i framtiden ska
460 vara uthålliga.

De gröna näringarna

Modernisera Jordbrukspolitiken. Skapa bättre förutsättningar för lönsamhet åt småföretagaren! För ett livskraftigt lantbruk måste lönsamheten hos jordbruket stärkas, endast då kan vi skapa tillväxt i
465 hela Sverige. En modern jordbrukspolitik är balanserad, miljöanpassad och stärker förutsättningarna för att lantbruket skall kunna konkurrera på lika villkor med en ökad lönsamhet som mål. För att detta ska bli verklighet behövs:

- Ett program för konkurrenskraftigt jordbruk
- 470 • Enklare regler och mindre byråkrati
- Satsning på alternativa verksamheter inom de gröna näringarna

Med ett starkt jordbruk följer öppna landskap, livsmedelsförädlingsföretag, turistnäring, småskaligt skogsbruk och inte minst lokalt producerade grödor till livsmedel och energi. Detta främjar den
475 biologiska mångfalden och är en oumbärlig del i omställningen mot ett hållbart samhälle. Centerpartiet anser att det både internationellt och nationellt krävs en starkare hållning från Regeringen i de frågor som rör vårt lands jordbrukspolitik. Vid ett maktskifte i valet 2006 kommer Centerpartiet arbeta för ett program med fokus på att öka konkurrenskraften för den svensk livsmedelsproduktion. Där staten tillsammans med jordbruket och livsmedelsindustrin ska ta fram genomförbara reformer
480 och åtgärder, för att säkra en inhemsk produktion med hög kvalitet. Centerpartiet arbetar hårt för att

den svenska regeringen starkare ska företräda svenska intressen i internationella förhandlingar och modernisera jordbrukspolitiken, att vi är med i EU ska tas till vara på ett optimalt sätt.

485 Det svenska jord- och skogsbruket utgör en viktig länk i omställningen av energi- och transportsystemen. Det finns en stor potential för Sverige att genom produktion och vidareförädling, utveckla nya marknader för bioråvaror. En omställning av Sveriges drivmedelsanvändning kräver att jord- och skogsbruket är med som en viktig del, vilket i sin tur kräver större satsningar inom forskning och utveckling på området.

490 Skogsbruket slogs av en stor katastrof i början av detta år, när Stormen den 8-9 januari fällde runt 70 miljoner kubikmeter skog, det innebär att ungefär en hel årsavverkning skog för hela landet fälldes under en natt. Näringen har lidit stora förluster och Skogsstyrelsen uppskattar dessa till ett värde av minst 17 miljarder kronor. Centerpartiet har föreslagit en mängd åtgärder för att underlätta för den enskilda skogsbrukaren och skogsnäringen som helhet.

495

Jordbruk och mat

Lönsamheten hos de svenska lantbruksföretagen är låg och utvecklingen är skrämmande. En förutsättning för återväxt och ny investering, är att det går att få lönsamhet i sin verksamhet. Utan lönsamhet riskerar vi att den småskaliga jordbruksnäringen kommer att dö ut. Småföretagaren är livskraften i vårt samhälle, de har en nyckelroll i att skapa tillväxt. För att nå drömmen om tillväxt i Sveriges hela land krävs ett livskraftigt jordbruk. Risker är stor för att den svenska livsmedelsproduktionen kommer att minska betydligt de närmaste åren; en livsmedelsproduktion med stora mervärden och av hög kvalitet. Detta beror framförallt på två saker, det första är det dåliga lönsamhetsläget för den inhemska produktionen av både på växt- och animalieproduktionen. Den andra stora orsaken är EU:s frikopplingsreform vars mål bland annat är att minska matproduktionen. Reformen som ger bonden valfrihet att producera, innebär en uppenbar risk att just svenska bönder, som har de lägsta ekonomiska resultaten inom EU, i betydande utsträckning kommer att upphöra med sin produktion eller minska den. Detta skulle samtidigt betyda att investeringarna kan sjunka kraftigt.

510 Centerpartiet anser att det är en självklarhet att våra lantbruksföretag skall kunna konkurrera på lika villkor. Detta gäller inte minst frågan om olika särskatter, som dieselskatten för jord- och skogsbruksmaskiner och skatt på handelsgödsel. Centerpartiet vill även förenkla regelsystemen för lantbruket, skapa export främjande åtgärder, trygga infrastrukturen och förbättra villkoren för småskalig livsmedelsförädling. Allt för att skapa bättre förutsättningar för ett lönsammare och mer livskraftigt småföretagande på landsbygden. Centerpartiet vill i en ny regering skapa ett program för ökad kon-

515

kurrenskraft för livsmedelsproduktionen i Sverige, där regeringen tillsammans med jordbruket och livsmedelsindustrin tar fram genomförbara reformer och åtgärder. Behovet av agerande är stort både nationellt och internationellt och för att programmet skall få genomslagskraft krävs en noggrann utredning om vad som behövs göras på området med alla intressenter inblandade. Viktigast är ett tydligt agerande och genomförande av reformer och åtgärder där mindre byråkratin och sänkta kostnader är en betydande del. (331)

Drygt fem procent av sysselsättningen i landet har jordbruket som grund, tio procent om man inkluderar skogsbruket. En modern jordbrukspolitik innebär att produktionsjordbruket har en god miljö- och djuromsorg. Lantbrukarnas delaktighet i miljöarbetet får inte underskattas eller motverkas genom tunga ekonomiska pålagor. Det måste bli lönsamt att satsa på miljön, även på jordbrukssidan. Även om basen i jordbruket även i framtiden kommer att vara livsmedelsproduktion finns det stora möjligheter för produktion för andra ändamål som till exempel bioenergiråvara. Centerpartiet driver på för ett omställande av den svenska drivmedelssektorn i förhoppning att skapa tillväxt inom miljöteknikområdet och ta tillvara den svenska kapaciteten hos jordbruket. (Motion 326)

Energidodling på åkermark ska ske med förutsättning att det går att återställa marken till livsmedelsproduktion. Att odla energigran eller hybridasp på åkerarealer anser vi inte är förenligt med detta. (Motion 327)

535

EU:s reformerade jordbrukspolitik

I och med beslutet om EU:s långtidsbudget för perioden 2000-2006 slogs regelverket för stöd till mindre gynnade områden, miljöersättningsprogrammen samt andra kompletterande åtgärder samman till en landsbygdsagenda i en särskild landsbygdsförordning. Landsbygdsagendan är, till skillnad från jordbrukspolitiken, ett till stora delar frivilligt och delfinansierat program. När dessa medel fördelades länderna emellan erhöll Sverige en mycket dålig tilldelning av EU-resurser, nämligen 1,3 miljarder kr/år, cirka 3,4 procent av den totala budgeten. För svensk del innebär det att vi förlorar cirka 0,5 miljarder kr/år i utebliven EU-finansiering. Med hänsyn till att beslutet om fördelning är kopplat till en sjuårsbudget blir de ackumulerade effekterna avsevärda om inte särskilda åtgärder vidtas.

545

Det är viktigt att misstaget inte återupprepas i de kommande förhandlingarna och framtagandet av de nya LBU- programmen. En viktig princip är dessutom att näringen inte själv skall betala medfinansieringen till sina EU-ersättningar (en för EU i övrigt okänd metod och därmed inte konkurrensneutral). Principen måste vara att allmänna samhällsintressen skall betalas av samhället, inte av enskilda näringar. Som regeringen nu föreslår kommer handelsgödselskatten att återföras till jord-

550

bruksnäringen via LBU-stöden. Detta är ersättningar som till största delen handlar om allmänna samhällsintressen, som t ex bevarande av det öppna landskapet, och borde således betalas av det allmänna.

555

Den beslutade reformeringen av EU:s jordbrukspolitik kommer att ha stor påverkan på jordbruket. Även om reformen är nödvändig och bra på lång sikt kommer det oundvikligen att finnas enskilda företagare som står inför stora ekonomiska omställningar. Hur svenska företagare kommer att drabbas beror till stor del på hur övriga länder väljer att genomföra den nationella implementeringen. Säkert är i vilket fall, att det kommer att finnas enskilda företagare som kommer att drabbas oskäligt hårt. Centerpartiet anser, att det krävs en rimlig övergångsperiod för att inte enskilda företagare eller produktionsgrenar skall slås ut.

560

Centerpartiet har tidigare påpekat de negativa effekterna av det klena svenska förhandlingsresultatet, med konsekvenser som nedskärningar i det svenska miljöprogrammet för jordbruk, sämre konkurrensförhållanden för svenska bönder och den svenska landsbygden. Vi avser att försöka verka konstruktivt för att mildra effekterna av det klena utfallet gällande landsbygdsförordningen och miljöstödsprogrammen, genom tillförsel av nationella budgetmedel.

565

570 **Sund och säker mat**

Alla människor har rätt till sunda och säkra livsmedel. Man ska kunna känna sig trygg i att maten man äter är producerad på ett etiskt och ekologiskt hållbart sätt. Konsumenten och producenten måste knytas närmare varandra. Tillgång och efterfrågan på närproducerade livsmedel säkras genom ursprungsmärkning, där ursprungsland och producent tydligt framgår, samt information om jordbrukets arbete med djurskydd, kulturmiljövård och så vidare. Lokala handlare måste ges större möjlighet att ha ett utbud av lokalt producerade livsmedel. Konsumentmakten och allergikers trygghet säkerställs genom fullständiga innehållsförteckningar och ursprungsmärkning på livsmedel. Det är viktigt att ursprungsmärka livsmedel så att konsumenten vet var råvarorna är producerade för att möjliggöra en ökad kunskap om vad vi äter och en ökad valfrihet när vi väljer vår mat. Det är positivt att Nyckelhålmärkningen ska utökas till att även ta hänsyn till sockerinnehållet. Det gör att konsumenterna själva kan välja bort socker.

575

580

Centerpartiet är generellt för denna typ av positiv märkning. Rätten till att veta vad man äter omfattar även genmodifierad mat och Centerpartiet arbetar därför för en tydlig och konsekvent GMO-märkning. Konsumenter, privatpersoner, företag och offentlig verksamhet, som gör aktiva val kan tillsammans påverka utvecklingen. Det är viktigt att den offentliga upphandlingen följer svenska

585

miljökrav och dessutom ska upphandling ta hänsyn till den svenska djurskyddslagstiftningen. Då kan både näringens framtid och tillgången på inhemska livsmedel med hög kvalitet säkras, samtidigt som den goda nyttan med öppna landskap och en levande landsbygd bevaras. (Motion 326, 328 som även behandlas i yttrande 8, 329, 330)

Djurskydd

Människan har genom sin unika ställning ett särskilt ansvar för att djuren behandlas väl. Den svenska djurskyddslagen ger ett starkare skydd för djuren än de flesta andra länders lagstiftning. Självklart innebär inte det att den inte behöver förbättras och utvecklas. Det är ytterst viktigt att vi inte ställer orimliga krav som ökar kostnaderna och byråkratin. Nuvarande utveckling där importen ökar på bekostnad av de svenska livsmedelsproducenterna är alarmerande och gagnar inte djurens välfärd i världen. Centerpartiet vill framhålla det lokala djurskyddsarbetet. Djurskyddsarbetet måste ske med en helhetssyn av lokalkännedom och flexibilitet. (Motion 331)

Djurförsök ska användas restriktivt. Centerpartiet anser att det finns anledning att använda djurförsök när det inte finns andra metoder som är säkra nog, exempelvis inom läkemedelsindustrin och vid bedömning av kemikaliers miljörisker. Informationen till konsumenten om när djurförsök har använts måste förbättras.

Antibiotika i djurens foder är förbjudet i Sverige sedan 1986. I dag är alla antibiotika utom tre förbjudna som tillväxtbefrämjare inom EU och lagförslag, som även ska förbjuda de tre sista, är under behandling, (dessa används inte som sjukdomsbehandling varken av djur eller människor). I övriga världen (t ex USA) är det dock inte lika väl. Med anledning av de ökade riskerna för antibiotikaresistens, när rester av antibiotika sprids via vatten och föda, är det viktigt att övervakningen är nogsam och importen av levande djur eller kött av djur som fötts upp med hjälp av antibiotika mycket restriktiv. Centerpartiet har under de senaste åren drivit frågan om antibiotika i djurfoder väldigt hårt och önskar en ökad tillsyn inom området.

Skogsbruk

Ett hållbart skogsbruk är en förutsättning för en ekonomisk tillväxt i Sverige och näringen måste fortsätta att utvecklas. Skogsfrågorna har idag en otydlig hemvist i regeringskansliet. Centerpartiet vill därför samordna skogsfrågorna. Skogen är en av våra viktigaste exportnäringar och bidrar med 80-90 miljarder till Sveriges handelsbalans. Skogsbrukets företrädare, både myndigheter och skogsföretag, måste bli bättre på att informera allmänheten om skogsbrukets ekonomiska betydelse för Sverige.

I en hållbar utveckling av energisektorn utgör skogen som källa för bibränslen en alltmer betydande roll. Under en följd år har röjning och skogsskötsel i yngre bestånd varit eftersatt. Detta har medfört olyckliga produktionsbortfall och att arbetstillfällena i skogsbruket gått förlorade, samtidigt som naturvården försämrats. Centerpartiet anser att bioenergi ska betala sig, för då kan en skogsägare göra klen gallring eller röjning med rimliga ekonomiska villkor.

Välskött skog är viktig, inte bara utifrån virkesproduktion, även naturvärdena i skogen måste bejaktas. Ett uthålligt skogsbruk och en långsiktig virkesförsörjning kräver utbyte av kunskap och information. Centerpartiet anser att rådgivning från skogsvårdsstyrelsen är av yttersta vikt och ser med förvåning att resurserna till detta dras ner. Förhoppningsvis kan privata initiativ och marknadskrafter som nu certifierar skogsbruket, bidra till ett mer hållbart skogsbruk.

Centerpartiet ser inte statligt ägande som ett självändamål. Vi anser att det statliga ägandet av skog ska avvecklas, genom att en utförsäljning av statligt ägd skog sker i småposter till aktiva skogsbrukare/skogsföretag. Statligt ägande av skog motverkar ett självbärande småskaligt skogsbruk, inom vilket tusentals nya småföretag skulle kunna bildas.

Centerpartiet motsätter sig en framtida gemensam skogspolitik i EU. Det finns ingen anledning att bredda EU:s agenda att inkludera detta område. Förhållandena och förutsättningarna för skogsbruk skiljer sig åt mellan medlemsstaterna och på den internationella exportmarknaden lämpar sig den nationella politiken väl. (Motion 140)

Fiske och vattenbruk

Fiskerinäringen måste baseras på ett ekologiskt hållbart fiskebestånd. En livskraftig fiskerinäring är en förutsättning för försörjning av sunda och säkra livsmedel samt levande landsbygd och kustsamhällen. Friska och levande hav och sjöar är nödvändigt i arbetet mot ett ekologiskt hållbart samhälle. Samhället måste därför ta större ansvar för de miljöproblem som drabbar yrkesfiskets utkomstmöjligheter. Även fiskekvoter och internationellt bindande förvaltningsplaner krävs för att säkra fiskbestånden. Centerpartiet anser att regeringen måste agera kraftfullare internationellt i arbetet kring Östersjöfrågorna och driva på när det gäller genomförandet av åtgärder för att rädda detta unika ekosystem.

Centerpartiet ser en stor framtida potential i fiskodling för landsbygdsföretag. Småskalig fiskodling, med minimal miljöpåverkan, kommer att behövas för vår livsmedelsproduktion och utgör ett bra

komplement till den vildfångade fisken. Centerpartiet anser att tillstånden för vattenbruk måste förändras och baseras på utsläppsnivåer. Detta skulle vara bra för framtida system med utsläppsrätter för närsalter till våra vattensystem.

660

Biologisk mångfald

Öppna landskap med hagmarker och ängar är uppskattade inslag i vår natur. De utgör nödvändiga livsmiljöer för en rad växt- och djurarter. I de flesta fall är det generationer av bönder som format det öppna landskapet och främjat den biologiska mångfalden. En fortsatt rik biologisk mångfald kräver ett fungerande jordbruk, med vall och betande djur i hela landet.

665

Skogsbruket har även det en viktig roll i att skapa fina levnadsmiljöer för ett rikt naturliv. Centerpartiet kritiserar de reservatsbildningar, där markägarna inte är delaktiga och skötseln av reservatet därför uteblir. I de fall där den skyddsvärda biotopen är beroende av mänsklig påverkad skog, förordar vi naturvårdsavtal framför inköp av mark för reservat.

670

Jakten är ett viktigt redskap för att hålla naturens viltstammar på en lämplig nivå. För att uppnå en hållbar balans i viltfrågorna, krävs en ökad kunskap och ett ökat samspel mellan de olika viltvårdsområdena, markägare, jägarna och samhället. (Motion 333)

675

För att nå målen med långsiktigt livskraftiga rovdjursstammar, krävs att reglerna för skydds jakt är tydliga och accepterade. Beslut om skydds jakt bör decentraliseras från Naturvårdsverket till länsstyrelserna där det lokala inflytandet ska vara vägledande. Rovdjur är en del av den biologiska mångfalden, det förutsätter att en art inte ohämmat tillåtas öka på andra arters bekostnad. Det är viktigt att jakt- och rovdjursfrågor belyses från olika perspektiv samt att nödvärnsrätten beträffande rovdjursangrepp på alla typer av tamdjur stärks. Det är av yttersta vikt för vår rovdjursstam att det förebyggande arbetet vad gäller rovdjursangrepp fortsätter. Vi anser att en utvärdering av rovdjurspolitiken är nödvändig. (Motion 338, 339, 340)

680

Bly i jaktammunition ska enligt beslut fasas ut. Alternativ med fullvärdig effekt, som tillfredsställer de etiska krav som bör ställas, finns inte. Centerpartiet delar därför många andra instansers bedömning att en utfasning av blyet i ammunition som nyttjas på fast mark, inte i dagsläget är genomförbart. Försiktighetsprincipen ska dock råda och fullgoda alternativ till blyhagel ska användas där det är möjligt. (Motion 336, 337)

690

Stormen

Stormen som drabbade Sverige den 8-9 januari 2005 är den största naturkatastrof som drabbat Sverige. Stormen fällde 70-75 miljoner kubikmeter skog. Människor och djur utsattes för stora påfrestningar både fysiskt och psykiskt, när infrastrukturen och kommunikationerna blev utslagna. Vikten och behovet av bättre beredskap inför en sådan här stor katastrofsituation är tydligt. Kommunernas insatser i samband med stormen har varit viktiga allt från telefonjourer och evakuering, till värme-
695 stugor och tillfälliga flyttar av skolverksamhet. En fungerande samverkan mellan militär verksamhet och det civila samhället är en viktig faktor för att klara av samhället vid olika kriser som naturkatastrofer. En sådan här stor naturkatastrof kan hända igen och vi måste ta lärdom av erfarenheter
700 och förbättra beredskapen i samhället. Det är därför viktigt att en nationell katastrof beredskap värdnamnet planeras och upprättas. (Motion 343, 344, 349, 355, 356)

Skogsnäringen har lidit stora förluster och Skogsstyrelsen uppskattar dessa till ett värde av minst 17 miljarder kronor. Långt ifrån allt kan täckas genom försäkringar. Inte heller staten kan förväntas gå
705 in och helt kompensera för de kostnader som uppstått. Vad man däremot kan begära är att det skapas en grundtrygghet och en bas för framtidstro inom skogsbruket i det drabbade området. Detta är samhällets och statens skyldighet mot såväl den drabbade skogsnäringen som alla andra näringar, kommuner och människor som lidit skada i denna naturkatastrof.

De katastrofala följder som stormen burit med sig för människor och för skogsnäringen motiverar
710 extraordinära insatser. Virket måste omhändertas och stora arealer måste planteras eller självföryngras på kort tid. Statliga medel för återbeskogning och underhåll av vägar är ett måste. För att möjliggöra för de drabbade att så effektivt som möjligt mildra de skador stormen fört med sig krävs enligt Centerpartiets uppfattning tydliga och kraftfulla åtgärder, bland annat vill kompensera de
715 drabbade skogsägarna med 50 kronor per levererad kubikmeter stormvirke. Våra förslag i övrigt på åtgärder presenteras i punktform nedan, vill du veta mera kan du ta del av vår rapport angående stormen. (Motion 341, 342)

- Stormavdrag
- Återväxtstöd
- Avverkningsförbud för det statliga innehavet i Sveaskog
- Inför ett statligt katastrofkonto
- Avsättningens storlek till skogsskadekonto bör höjas
- Förläng avsättningstiden för skogsskadekonto till 30 år

- 725
- Ändra reglerna för upplösning av skogskonton
 - Inför rätt till pantsättning av skogsskadekonton och skogskonton som säkerhet för lån
 - Bättre information om gällande regler
 - Inför transport och lagringsstöd
 - Överväg minskad dieselskatt för lastbilstransporter
- 730
- Underlätta för vattenlagring och insektsbekämpning
 - Möjliggör användning av tunga maskiner
 - Minskad byråkrati
 - Kreditgaranti till drabbade skogsägare
 - Omfördela statens medel för inköp av skog

735

Säkrare elleveranser och telekommunikation

Under Stormen Gudrun blev det ytterst tydligt hur sårbart vårt moderna samhälle är. Många hushåll och andra konsumenter, skolor, äldreboenden, djurägare har drabbats hårt i vintermörkret av strömavbrott till följd av stormen. Både de fasta och det mobila telefonnätet har på sina håll helt slagits ut. Banverket har haft stora problem med att få igång tågtrafiken och vägnätet har varit utslaget.

740

Vi måste ställa högre krav på mobiloperatörernas beredskap, som att de kan garantera reservkraft så att inte det mobila nätet slås ut vid strömavbrott. Ordnar inte operatören detta kan det leda till att koncessionerna dras in. Det finns teknik idag som vid en nödsituation, 112, ska koppla din mobiltelefon till det nät som är tillgängligt oavsett vilken mobiloperatör du har. Det är viktigt att en sådan samordning även kan användas när operatörer och ledningsnät slagits ut på grund av en katastrofsituation. (Motion 345, 348, 350)

745

Avbrottsersättningen skall vara lagstadgad och fastställd i koncessionen. Det skall innebära en kraftig höjning jämfört med nuvarande frivilliga nivå. Höjningen avbrottsersättningen skall utformas på ett sådant sätt att den inte slår ut de mindre kraftbolagen, vilka oftast ärt mycket välskötta och främjar konkurrensen på nätmarknaden. Detta krav kommer leda till nedgrävda ledningar och ytterligare åtgärder från bolagen för att bättre kunna garantera elförsörjningen till sina kunder. Krav skall ställas på ett långsiktigt hållbart och robust ledningsnät. Samråd och samordning med kommunerna skall ske i samband med återuppbyggnad av både högspännings- och lågspänningsnäten efter stormen ”Gudrun”. (Motion 346, 347, 351, 352, 353, 354)

750

755

Övriga frågor under avsnittet

760 Centerpartiet har ingen makt att styra i frågan om ett skogsdepartement, då det är upp till varje Regering att själva organisera sitt arbete. Vi är dock inte för den sektorisering som avses i motionen. (Motion 334)

765 Centerpartiet vill ha ett enhetligt skattesystem, där vi inte särbeskattar vissa företag. Det motionären vill åstadkomma bör göras genom ett rättvist skatteutjämningsystem, kraftfulla regionala utvecklingsinsatser och förbättrad lokal skattebas. Detta i enlighet med de förslag centerpartiet har lagt i Riksdagen. (Motion 335)

770 Beträffande Motion 307 (Allemansrätten), 321 (Bioeldad kraftvärme), 332 (Hundlicens) instämmer partistyrelsen med distriktsstyrelserna och anser dessa besvarade.

Stämman 2005 har beslutat

775 att anta ovanstående riktlinjer för politikområde Hållbar utveckling

att motionerna 301-356 anses besvarade.

780